

Muistio

12.10.2021

VN/4507/2021
VN/4507/2021-MMM-142

MUISTIO - Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma (MISU) -työryhmän kokous 12.10.2021

Aika: 12.10.2021 klo 9-12

Paikka: Etäyhteyksin

Läsnä: Jaana Kaipainen (pj), MMM
Satu Rantala, MMM
Kristiina Regina, Luke
Jyri Inha, VM (9.57 asti)
Tuomo Kalliokoski, YM
Bettina Lemström, TEM
Birgitta Vainio-Mattila, MMM
Jaakko Nippala, MMM (10.07 asti)
Marja-Liisa Tapio-Biström, MMM (9.06 asti)
Riikka Knaapi, MMM
Anna Salminen, MMM (9.44 asti)
Tia-Maria Virtanen (siht.), MMM
Joel Järvinen (siht.), MMM
Sofia Vikfors (siht.), Luke

Asiantuntijavieraat:

Aino Assmuth, Luke (9.39 asti)
Henrik Wejberg, Luke (9.39 asti)
Jussi Uusivuori, Luke (9.39 asti)
Antti Miettinen, Luke (9.39 asti)
Jussi Lintunen, Luke (9.39 asti)
Kauko Koikkalainen, Luke (9.39 asti)

1. Avaus ja edellisen kokouksen muistio

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.03 ja asialista hyväksyttiin työjärjestykseksi.

Puheenjohtaja kertoi suunnitelman viivästyksistä toimenpiteiden osalta johtuen HIISI-toimenpiteiden täsmennystarpeista. Siksi pidetään suunniteltua lyhempi kokous.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.mmm@gov.fi

Edellisen kokouksen muistioon puheenjohtaja pyysi tarkennusta biokaasun käyttövaihtoehtoja koskevaan kirjaukseen. Päätettiin, että kyseistä kirjausta tarkennetaan muotoon "Arvion mukaan biokaasun käyttövaihtoehdot ovat rajautumassa vain raskaaseen liikenteeseen ja sen käyttö poistuu henkilöautojen piiristä." Muistio hyväksyttiin ehdotetuin muutoksin.

2. Metsäkadon ehkäisyn ohjaukseen -hankkeen ohjausryhmä

Assmuth esitteli metsänraivauksen ilmastohaitan määrittämisen ja hinnoittelun periaatteita ja alustavia tuloksia. Hankkeessa selvitetään ohjaukseen ohjaukseen metsäkadon ehkäisemiseksi Suomessa ja erityisesti maankäytönmuutosmaksua.

Hankkeessa on tähän mennessä mm. tehty kartoitusta metsänraivauspäätökseen vaikuttavista tekijöistä (plussat ja miinukset) maanomistajan ja yhteiskunnan näkökulmista, mietitty metsänraivauksen ilmastohaitan määritelmää sekä ilmastohaitan komponentteja laskelmien pohjaksi. Assmuth kertoi, että puuston hiilensidonnin muutokseen vaikuttaa nykyisen hiilivaraston purkautuminen ja tulevan hiilensidonnin menetys, puuston lähtötila, puuston kasvu (kasvupaikka) sekä metsänhoito. Lisäksi tarkasteltiin mallinnuksessa käytettyjä lähtöoletuksia, alustavia mallinnuksia, maaperän nettopäästöihin vaikuttavia tekijöitä (uusi maankäyttömuoto, maaperätyyppi sekä maantieteellinen sijainti) ja todettiin alustavat taloudelliset parametrit. Lopuksi esiteltiin alustavia tuloksia.

Yhteenvedon Assmuth totesi, että ilmastohaitta puuston hiilensidonnin menetyksestä riippuu jonkin verran puuston alkutilasta, kivennäisillä ilmastohaitta puuston hiilensidonnin menetyksestä on suurempi kuin ilmastohaitta maaperäpäästöjen muutoksesta, turvemilla ilmastohaitta maaperäpäästöjen muutoksesta voi olla erittäin suuri ja ohutturpeisella maalla metsänraivauksen kokonaisuus ei välttämättä ole paljoakaan suurempi kuin kivennäisillä.

Kalliokoski tiedusteli syytä valita esitetyt diskonttokorot, miksi metsänraivauksen sijoittumisella kiertoaikaan on merkitystä laskettaessa ajan yli, sekä valitusta hiilen hinnasta. Assmuth kertoi, että lähtöoletuksena on maltillinen lähtöhinta hiilelle, mikäli erilliset markkinat luotaisiin maankäyttösektorille. Diskonttokoron valinnassa on havaittu ero siinä, mihin kohtaan metsänraivaus ajoittuu kiertoajassa. Diskonttokoron valinnassa on käytetty laskelmissa mm. 3%:ia, mikä on korkea mutta esimerkiksi metsänomistajan tuottotavoitteeseen nähden mahdollinen. Tarkennuksena todettiin, että mitä pienempi korko on, sitä suurempi on laskelmissa tulevien sukupolvien ilmastohaitta. Käytettäviä kertoimia voidaan vielä tarkentaa käydyin keskustelun pohjalta.

Puheenjohtaja totesi, että esitetyn perusteella hinnoittelujärjestelmästä tulisi monimutkainen ja tiedusteli, olisiko hallinnon näkökulmasta kivennäismaidin raivaus hyväksyttävissä, jos samalla poistettaisiin turvemaapeltoja käytöstä. Assmuth totesi, että sopiva hinta riippuisi paljon kohteesta ja totesi jouston mahdollisuuden olevan tarpeen eli toimia kannattaa ohjata aiheutuvien päästöjen mukaan. Paksurpeisilla mailla ilmastohaitta voisi olla todella suuri. Puheenjohtaja tiedusteli myös sovitusta metsäpinta-alatarkastelusta osana hanketta. Mietintä totesi sen tarvitsevan HIISSI-tutkijoiden panosta, mutta olevan työllistävää.

3. Tilannekatsaukset

a) SOVA-hanke

Puheenjohtaja esitteli SOVA-hankkeen käyttämää toimenpiteiden arviointisaplunaa ja totesi arvioinnin olevan varsin laaja ja yksityiskohtainen.

Kalliokoski tiedusteli tarkennusta arvioinnin aikatauluun. Puheenjohtaja kertoi, että arviointia valmistellaan nyt samaan tahtiin suunnitelman kanssa, eli joulukuussa olisi tarkoitus saada alustavia tuloksia mutta lopullinen raportti saataneen tammikuun puolella. SOVA:n toteuttajia pidetään ajan tasalla HIISSI-työn etenemisestä, jotta aineisto saadaan mahdollisimman hyvissä ajoin selvityksen tekijöiden käyttöön.

Kalliokoski totesi aikataulun haasteellisuuden. Kalliokoski huomautti vielä, että eri metsien hiilitaseen kehitystä kuvaavan mallin tuottavat hyvin erilaisia ennusteita. Eroavaisuuksien tuottamat epävarmuudet tuodaan esille suunnitelmassa.

Puheenjohtaja tiedusteli työryhmältä HIISI-työssä tehtävistä lisätarkasteluista. Lemström kertoi, että katsotaan tarkemmin toimenpidekokonaisuuksien kokonaisvaikutuksia. Vainio-Mattila lisäsi, että YM:n suunnalta on toivottu vahvempaa yhtyettä KAISU:un ja totesi HIISI:n tuottavan hyvää aineistoa MISU:n valmistelua varten, sillä siellä on pohdittu mahdollisia toimia. Luke tekee lisäksi kustannuslaskelmia.

Puheenjohtaja kertoi, että tavoitteena on viedä MISU ministerityöryhmään joulukuussa siihen mennessä valmistuneen aineiston kanssa.

b) Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma, toimenpiteiden kustannustiedot -selvitys

Puheenjohtaja totesi HIISI-kustannuslaskelmien linkittymisen PTT:n toteuttamaan toimenpiteiden kustannustiedot –selvitykseen. On varmistettava, ettei hankkeissa tehdä päällekkäistä työtä. Vielä ei ole selvää, mitä kustannuslaskelmia osana HIISI-selvitystä tehdään. PTT:n laskelmissa puolestaan tehdään perustarkastelua kustannuksista maanomistajalle sekä julkiselle sektorille. Hankkeen aineisto on näillä näkymin käytettävissä marraskuun puolella.

c) Viestintä ja vuorovaikutus

Puheenjohtaja kertoi syyskuun ja lokakuun aikana järjestetyistä dialogeista alueellisten toimijoiden kanssa. Maaseutuparlamentissa järjestettiin kolme keskustelutilaisuutta, joista kaksi nuorille ja yksi peltoteemalla. Lisäksi on pidetty kolme alueellista tilaisuutta eri teemoin (metsät, turvemaat, Pohjois-Suomi) ja yksi on vielä suunnitteilla (pellot). Erityisesti turveteemainen tilaisuus keräsi runsaasti osallistujia. Tilaisuuksista on tullut hyvää palautetta ja keskusteluissa on saatu paljon käytännön näkökulmaa esille. Keskusteluissa on yleisesti nähty ilmastotoimet hyvinä, joskin yksittäisistä toimenpiteistä on näkemyseroja. Tilaisuuksista tehdään yhteenvedot MMM:n verkkosivuille ja ne toimitetaan työryhmän jäsenille tausta-aineistoksi.

Loppuvuoden aikana on tarkoitus pitää vielä ainakin avoin webinaari, saamelaiskeskustelu, sidosryhmätilaisuuksia sekä kansalaisille suunnattu kampanja.

Nippala kertoi kokemuksestaan turvemaakeskustelun kirjurina. Toimijoilta välittyi selvästi tarve ottaa osaa aiheesta käytävään keskusteluun. Yleisesti Nippala totesi, että metsänomistajien neuvonta ja neuvonnan kohdentaminen olisivat hyviä keinoja, joita voitaisiin nostaa MISU-työn ohessa. Puheenjohtaja totesi, että tiedon ymmärrettävyys esim. kosteikkoviljelyn osalta on noussut ja kentällä oltaisiin kiinnostuneita kosteikkoviljelystä, mikäli valmiita menemään eteenpäin, jos olisi valmiit toimintamallit. Niissä on paljon tekemistä vielä, mutta nämä ehdotukset täydentävät olemassa olevaa toimintapalettia.

4. Muut mahdolliset asiat

a) Seuraava kokous

Työryhmän seuraava kokous on to 4.11. klo 9-12.

b) Muut mahdolliset asiat

Ei muita asioita.

5. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 10.14.

